

Daňovky

Daňové a právne
aktuality

Právo
V skratke
Zo sveta
Vedeli ste, že?

Daňové a právne
aktuality | November
2023

Zmeny v reforme stavebnej legislatívy

Prinášame vám vybrané zmeny stavebnej legislatívy schválené jej ostatnou novelou, a to zákonom č. 205/2023 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou stavebnej legislatívy zo dňa 9. mája 2023 (ďalej len "Novela").

Milina Schifferdeckerová
mschifferdeckerova@kpmg.sk
+421 907 745 045

Beáta Machalíková
kpmg@kpmg.sk
+421 2 5998 4111

Snahou Novely je odstránenie časti nedostatkov rekodifikácie stavebnej legislatívy prijatej v roku 2022 ako i implementácia jej terminológie a zmien v dotknutej legislatíve.

Zmeny v oblasti stavebnej legislatívy

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie v procese povoľovania stavby

Cieľom novej právnej úpravy je zavedenie jedného konania, v rámci ktorého sa budú posudzovať všetky stavby súvisiace s hlavnou stavbou, a to vo všetkých stupňoch ich povoľovania. Právo rozhodovania o súvisiacej stavbe bude mať ten stavebný úrad, ktorý je príslušný na rozhodovanie o hlavnej stavbe.

Súčasťou tohto jednotného procesu bude i posudzovanie stavby z hľadiska jej vplyvu na životné prostredie. V rámci procesu povoľovania stavieb, ktoré podliehajú posudzovaniu vplyvu na životné prostredie bude tak príslušným stavebný úradom Ministerstvo (t.j. príslušný orgán posudzovania vplyvov na životné prostredie), ktoré vydá i rozhodnutie o povolení stavby. Snahou zákonodarcu bolo presunutie tejto kompetencie z Ministerstva životného prostredia („Ministerstvo“) na Úrad pre územné plánovanie a výstavbu („Úrad“). Pozmeňujúci návrh zákona o zmene kompetencií bol nakoniec stiahnutý.

Keďže zákon nešpecifikuje podmienky posudzovania stavby z hľadiska jej vplyvov na životné prostredie a z pohľadu stavebno-technického orgánom posudzovania vplyvov na životné prostredie, môžeme očakávať ďalšie legislatívne zmeny i v tejto oblasti.

Zmeny v oblasti preskúmania záväzných stanovísk

V rámci procesu povoľovania stavieb malo Ministerstvo právomoc **preskúmať záväzné stanoviská** orgánu územného plánovania vo veci posúdenia súladu stavby so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie. Po novom bude táto kompetencia spadať do gescie Úradu.

Zrušenie Slovenskej stavebnej inšpekcie

Veľkou zmenou novej legislatívnej úpravy je aj zrušenie Slovenskej stavebnej inšpekcie k 1. aprílu 2024. Jej **pôsobnosť prechádza** v oblasti štátneho dohľadu **na stavebné úrady**.

Všetky konania v oblasti štátneho dohľadu spadajúce pod Slovenskú stavebnú inšpekciu, ktoré neboli do 31. marca 2024 právoplatne skončené, dokončí príslušný stavebný úrad.

Pracovnoprávne vzťahy, štátnozamestnanecké vzťahy, majetok štátu, ktorý bol v správe Slovenskej stavebnej inšpekcie a všetky ostatné kompetencie súvisiace s vykonávaním stavebného dohľadu prechádzajú od 1. apríla 2024 na **Úrad**.

Zmeny v oblasti regulovaných povolaní vo výstavbe a územnom plánovaní

Nová legislatíva zavádza termín **vyhradených činností vo výstavbe**. Ide o také činnosti, ktorých kvalita a výsledok uskutočnenia majú rozhodujúci vplyv na to, aby stavba spĺňala základné požiadavky stavby a jej výstavby.

Za vyhradené činnosti vo výstavbe sa považuje:

- projektová činnosť,
- stavebný dozor,
- vedenie uskutočňovania stavebných prác a
- vybrané geodetické a kartografické činnosti.

Vyhradené činnosti môžu uskutočňovať len fyzické osoby s požadovanou kvalifikáciou a autorizáciou a právnické osoby len prostredníctvom takýchto fyzických osôb.

Za vyhradenú činnosť vo výstavbe sa nepovažuje vypracovanie projektovej dokumentácie jednoduchej stavby a drobnej stavby a vedenie uskutočňovania stavebných prác drobnej stavby.

V súvislosti s reguláciou vyhradených činností dochádza k zmenám v právnej úprave regulovaných povolání, a to najmä zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch a zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon).

Zákon o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch prináša rozšírenie oblasti služieb, ktoré môžu poskytovať regulované povolania. Tiež rozširuje katalóg týchto profesií. Kým v minulosti medzi nich patrili iba architekti, krajinní architekti a inžinieri, podľa novej právnej úpravy nimi budú aj:

- územní plánovači,
- kontrolní inžinieri pre vyhradené stavby, a
- autorizovaný stavbyvedúci a autorizovaný stavebný dozor.

Architektom, krajinným architektom a inžinierom sa rozšírili oprávnenia okrem iného o oprávnenie vykonávať činnosti projektového manažmentu a činnosti generálneho projektanta.

V nadväznosti na vyššie uvedené dochádza i k zmene podmienok živnostenského podnikania a k zvýšeniu kvalifikačných predpokladov (dosiahnuté vyššie vzdelanie a/alebo prax) na získanie nasledovných živnostenských oprávnení:

- **Vypracovanie projektovej dokumentácie jednoduchej stavby a drobnej stavby a zmien týchto stavieb** (aktuálne znenie „Vypracovanie dokumentácie a projektu jednoduchých stavieb, drobných stavieb a zmien týchto stavieb“),
- **Vedenie uskutočňovania stavebných prác drobnej stavby a zmien týchto stavieb** (aktuálne znenie „Výkon činnosti vedenia uskutočňovania stavieb na individuálnu rekreáciu, prízemných stavieb a stavieb zariadenia staveniska, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 300 m² a výšku 15 m², drobných stavieb a ich zmien“)
- **Zhotovenie stavieb** (aktuálne znenie „Uskutočňovanie stavieb a ich zmien v rozsahu voľnej živnosti“)

V zmysle prechodných ustanovení Živnostenského zákona sa platnosť živnostenských oprávnení dotknutých zmenami stavebnej legislatívy a vydaných do 31. marca 2024 predlžuje do **31. marca 2026**.

Očakávané zmeny v účinnosti stavebnej legislatívy

Podľa schváleného Programového vyhlásenia Vlády SR možno očakávať, že dôjde k ďalšiemu **posunutiu termínov účinnosti novej stavebnej legislatívy**. Hlavným dôvodom je **neexistencia vykonávacích predpisov a informačného systému Urbion** ako nevyhnutnej podmienky aplikácie novej legislatívy v praxi.

Prehľad zmien v oblasti účtovníctva od 1. marca 2024

Pripravili sme pre vás prehľad najvýznamnejších zmien, ktoré prináša novela zákona o účtovníctve v súvislosti s prijatím zákona o premenách obchodných spoločností a družstiev.

Andrea Šikulová

asikulova@kpmg.sk
+421 907 745 010

S prijatím zákona č 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev a o zmene a doplnení niektorých zákonov, o ktorom sme Vás informovali [v našom predchádzajúcom vydaní](#) (ďalej ako zákon o premenách), sa **novelizovali aj súvisiace ustanovenia zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve** v znení neskorších predpisov (ďalej ako zákon o účtovníctve).

V dnešných daňovkách uvádzame niektoré zmeny resp. doplnenia:

- Novela reaguje na definície zapracované v zákone o premenách. Spoločným pojmom pre zlúčenie, splynutie a rozdelenie je premena alebo cezhraničná premena.
- Právny nástupca pri premene/cezhraničnej premene, ktorý nie je novovzniknutá účtovná jednotka, je povinný k rozhodnému dňu opätovne prehodnotiť svoje zatriedenie do veľkostných skupín.
- V súlade so zákonom o premenách je stanovené určenie rozhodného dňa pre účely účtovníctva. **Rozhodný deň je deň, od ktorého sa úkony zanikajúcich spoločností považujú z hľadiska účtovníctva za úkony vykonané na účet nástupníckej spoločnosti**, pričom tento deň môže byť určený najskôr späťne k prvému dňu účtovného obdobia, v ktorom je vypracovaný návrh projektu premeny za predpokladu, že účtovná závierka zostavená ku dňu, ktorý predchádza tomuto dňu, nebola schválená príslušným orgánom; v prípade odštiepenia nastávajú tieto účinky len vo vzťahu k majetku a záväzkom, ktoré majú podľa návrhu projektu premeny prejsť na nástupnícke spoločnosti.
- Pri cezhraničnej zmene právnej formy, a to z dôvodu zmeny sídla do iného cieľového štátu, nastáva výmaz obchodnej spoločnosti alebo družstva z obchodného registra. K tomuto dátumu zaniká obchodná spoločnosť alebo družstvo ako účtovná jednotka. Z tohto dôvodu je potrebné **ukončiť vedenie účtovníctva, zostaviť účtovnú závierku a uložiť ju do registra účtovných závierok**.
- Pri zmene právnej formy (inej ako je uvedené v predchádzajúcom bode) zostaví účtovná jednotka **priebežnú účtovnú závierku ku dňu predchádzajúcemu dňu účinnosti zmeny právnej formy** v rozsahu podľa § 18 zákona o účtovníctve.
- Naďalej platí **princíp oceňovania** pri zlúčeníach, splynutiach a rozdeleniach uvedený v súčasnosti platnom zákone o účtovníctve.
- Zanikajúca účtovná jednotka má povinnosť **oceniť majetok a záväzky reálnou hodnotou** ku dňu, ktorý predchádza rozhodnému dňu.
- V prípade odštiepenia predmetom ocenenia reálnou hodnotou je iba majetok a záväzky predstavujúci časť imania odštiepením rozdeľovanej účtovnej jednotky, ktoré preberá nástupnícka účtovná jednotka.

Novela nadobúda účinnosť **1. marca 2024**.

Podľa prechodných ustanovení, na účtovanie zániku bez likvidácie zlúčením, splynutím alebo rozdelením, ak bol schválený návrh zmluvy o zlúčení, návrh zmluvy o splynutí a návrh projektu rozdelenia pred 1. marcom 2024, použijú sa ustanovenia zákona o účtovníctve v znení účinnom **do 29. februára 2024**.

Aktualizované usmernenia k novým oznamovacím povinnostiam poskytovateľov platobných služieb

Európska komisia 23. novembra 2023 vydala aktualizované usmernenia k ohlasovaniu údajov o platbách poskytovateľmi platobných služieb a k ich zasielaniu do centrálneho elektronického systému informácií o platbách (CESOP).

Elvira Ungerová
eungerova@kpmg.sk
+421 915 758 807

Usmernenia sa týkajú nových pravidiel, na základe ktorých budú mať poskytovatelia platobných služieb usadení v Európskej únii **povinnosť viesť záznamy a informovať finančné správy v jednotlivých členských štátoch o cezhraničných platbách uskutočnených v prospech dodávateľov cezhraničných nákupov**, ktorí sú v postavení príjemcov takýchto platieb. Poskytovatelia platobných služieb pôsobiaci v krajinách EÚ budú musieť monitorovať príjemcov cezhraničných platieb a informovať finančnú správu o tých, ktorí **prijímajú štvrtročne viac ako 25 platieb**. Nové pravidlá nadobudnú účinnosť **1. januára 2024**. Do slovenskej legislatívy boli implementované prostredníctvom § 70a zákona o DPH.

Získané záznamy od poskytovateľov platobných služieb budú následne členské štáty zasielať do **centrálneho európskeho systému o platbách (CESOP)**, v rámci ktorého budú získané údaje predmetom rizikových analýz, krížovej kontroly a následného vyhodnotenia. Cieľom nových pravidiel je, aby finančné správy v rámci EÚ mali dostatočné nástroje na ľahšie odhaľovanie daňových podvodov pri cezhraničných transakciách v oblasti elektronického obchodu.

[Aktualizovaná verzia usmernení](#) obsahuje okrem iného spresnenia týkajúce sa určenia miesta platiteľa a príjemcu platby. Európska komisia zároveň zverejnila [aktualizovanú sériu často kladených otázok a odpovedí](#).

Vedeli ste, že index daňovej spoľahlivosti funguje na princípe bodovania daňovníkov?

Novela daňového poriadku od 1.1.2022 zaviedla tzv. index daňovej spoľahlivosti, ktorý by mal predstavovať objektívne a nezávislé hodnotenie daňového subjektu z pohľadu správcu dane. S pozitívnym hodnotením sú následne spojené určité benefity. Viete však, ktoré kritériá ovplyvňujú zaradenie daňovníka do príslušnej kategórie?

Kristína Šulajová

kpmg@kpmg.sk
+421 2 5998 4111

Po pilotnom zasielaní oznámení o určení indexu daňovej spoľahlivosti sa klasifikácia subjektu prehodnocuje každého pol roka, pričom daňovníkom sú nové oznámenia zasielané iba v prípade zmeny indexu. Index daňovej spoľahlivosti sa vyhodnocuje iba **pre podnikateľov registrovaných na daň z príjmov**, pričom ich zaraďuje do jednej z troch „kategórií spoľahlivosti“: **vysoko spoľahlivý, spoľahlivý alebo menej spoľahlivý subjekt**.

Subjekty sú klasifikované podľa dosiahnutého počtu bodov (v tomto prípade sú však body udeľované za neplnenie povinností) a tiež splnenia resp. nesplnenia podmienky ekonomického ukazovateľa (zohľadňuje efektívnu daňovú sadzbu a jej hraničnú hodnotu). Daňovníci s dosiahnutým počtom bodov do 10 (vrátane), ktorí zároveň splnia ekonomickú podmienku sú hodnotení ako vysoko spoľahliví. So stúpajúcim počtom bodov sa následne hodnotenie subjektu zhoršuje, pričom najmenej atraktívna klasifikácia prislúcha daňovníkovi nad 25 bodov.

„Negatívne“ body sú pridelené v rámci viacerých kategórií povinností, napr.:

- nepodanie daňového priznania k dani z príjmov / DPH priznania / kontrolného výkazu / súhrnného výkazu / ďalších dokumentov v lehote,
- neuvedenie dane v správnej výške v daňovom priznaní – hodnotené na základe právoplatných rozhodnutí vydaných vo vyrubovacom konaní (počet pridelených bodov sa odvíja od výšky dorubenej dane),
- úhrada dane, colného dlhu a iných peňažných plnení po lehote splatnosti (počet pridelených bodov závisí od výšky nedoplatkov),
- neplnenie povinností umožniť vykonanie daňovej kontroly a preukázať skutočnosti potrebné na správne zistenie dane, čo má za následok určenie dane podľa pomôcok,
- neplnenie povinností vo vzťahu k používaniu ERP,
- neplnenie povinností účtovných jednotiek – porušenie zákona o účtovníctve,
- porušenie povinností a udelenie pokuty v súvislosti so spotrebnými daňami,
- neumožnenie vykonania daňovej kontroly na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu DPH, ktoré má za následok zánik nároku.

Hodnoteným obdobím je obdobie **3, prípadne 5 rokov**, v závislosti od kategórie deliktu. Úplný zoznam kritérií, ako aj metodiku pridelenia bodov nájdete [tu](#).

V prípade nezrovnalostí alebo pochybností o správnosti určenia indexu má daňovník možnosť voči doručenému oznámeniu **podať námietku, a to do 15 dní odo dňa doručenia**. Námietka musí byť odôvodnená a jej podanie má odkladný účinok.

Novembrové novinky jednou vetou

Rýchly súhrn daňových a právnych aktualít za posledný mesiac.

Daňové a právne oddelenie

kpmg@kpmg.sk
+421 2 5998 4111

- Vláda predstavila v schválenom programovom vyhlásení svoje priority a opatrenia v daňovej oblasti. Podľa zverejneného znenia plánuje zaviesť bankovú daň, zvýšiť daň z nehnuteľností, zvýšiť spotrebné dane z liehu a tabaku, zaviesť daň zo sladených nápojov, či predstaviť osobitné finančné nástroje, ktoré budú reflektovať mimoriadne zisky a nadzisky sektorov, korporátov, právnických alebo fyzických osôb. V prípade fyzických osôb je v pláne zvýšiť progresivitu zdanenia. Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2023 – 2027 nájdete [na tomto linku](#).
- Ministerstvo financií Slovenskej republiky predstavilo [návrh](#) na **zavedenie novej dane zo spotreby na sladené nealkoholické nápoje** s cieľom motivovať spotrebiteľov k zdravšiemu životnému štýlu. Daň sa bude uplatňovať na základe obsahu cukru v nápoji, výška sadzby dane však zatiaľ nebola zverejnená. Pripomienkové konanie k návrhu zákona je naplánované na 2024.
- Vláda schválila [návrh nového zákona o ochrane spotrebiteľa](#), ktorý predložila na rokovanie parlamentu. Znenie zákona sa zásadne nelíši od pôvodného návrhu bývalej vlády, ktorý vetovala prezidentka. Vzhľadom k predpokladanej dĺžke legislatívneho procesu sa navrhuje účinnosť od **1. marca 2024**. Podrobnejšie informácie o novej legislatívnej úprave sme spracovali [v našom predchádzajúcom článku](#).
- Finančné riaditeľstvo SR vydalo [usmernenie k výpočtu daňového bonusu na vyživované dieťa pri posúdení čiastkového základu dane druhého z rodičov](#). Bližšie informácie k uplatneniu daňového zvýhodnenia pri podaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie 2023 vám prinesieme v nasledujúcom vydaní.
- Sociálna poisťovňa spustila novú službu pre zamestnávateľov s názvom “**B2B ePN**”, ktorá umožní sledovať elektronickú PN zamestnancov priamo cez mzdový softvér. Bližšie informácie k postupu a aktivovaniu tejto novinky, ako aj žiadosť o zriadenie prístupu nájdete [tu](#).
- Vláda schválila [návrh zákona v súvislosti s pomocou so splácaním úverov na bývanie](#), ktorý prerokuje parlament v decembri v rámci skráteného legislatívneho konania. Vývoj legislatívneho procesu budeme sledovať.

[LinkedIn](#) | [YouTube](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.sk

Tel.: +421 2 5998 4111

Informácie tu uvedené majú všeobecný charakter a nevzťahujú sa na okolnosti žiadnej konkrétnej fyzickej alebo právnickej osoby. Hoci našou snahou je poskytnúť presné a aktuálne informácie, ich aktuálnosť nemôžeme zaručiť aj v budúcnosti. Neodporúčame konať na základe týchto informácií bez príslušnej profesionálnej rady a dôkladnej analýzy konkrétnej situácie.

© 2024 KPMG Slovensko Advisory, k.s., slovenská komanditná spoločnosť a členská spoločnosť globálnej organizácie KPMG nezávislých členských spoločností pridružených ku KPMG International Limited, súkromnej anglickej spoločnosti s obmedzeným ručením. Všetky práva vyhradené.